

Overbehandling og sultne tannleger

Hva det er som gjør at tannleger overbehandler? Svaret er penger. Vår felles religion, som Kjetil Reppen kalte det. Han og Harald Gjengedal problematiserte temaet overbehandling på Vestlandsmøtet fredag 11. januar.

 ELLEN BEATE DYVI
 SINDRE LARSEN, BERGEN TANNLEGEFORENING

Økonomi er en sterk motivasjonsfaktor i disse tingene, fortsatte Reppen, og viste til tidligere sosialminister i Kåre Willochs regjering, Leif Arne Heløe, som allerede for 40 år siden sa at sultne tannleger representerer den største fare.

Det handler om tillit, og etikk. Tannlegen står der alene med pasienten. Det er ingen som kontrollerer. Alt er basert på tillit. Og alle pasienter tror at de har den beste tannlegen som finnes. Noe de aller fleste selvsagt ikke har den ringeste mulighet til å vurdere eller vite noe om. Tannlegen er i en unik posisjon. Ikke dermed sagt at alle utnytter den. Gjengedal og Reppen understreket det. Det gjelder et mindretall. De fleste tannleger er ærlige og redelige, og de færreste misbruker tilliten pasientene viser dem.

Og behandlingen skal være basert på informert samtykke. Jo, da. Men pasienten er sjanseløs hvis informasjonen tannlegen gir er dårlig, sa Reppen. Og la til at sjansen for å bli ranet er til stede. Informert samtykke er en vanskelig øvelse. Tannlegen kan og vet, og pasienten har ikke knagger å henge det på. Samtidig har tannlegen kanskje en litt sliten Porsche han vil fornye, la Reppen til.

Helfo betaler

At Helfo er med på å finansiere en del av behandlingen gjør det kanskje lettere å utføre mer behandling enn det som

strengt tatt er nødvendig? Da er det ikke pasienten du har i stolen som tar hele regningen. Fellesskapet, skattebetalerne, du og jeg, tar sin, eller vår, del. Pasienten rammes ikke direkte. Helfo betaler.

– Helfo er også de eneste som kan se oss i kortene og be om dokumentasjon, tilføyde Reppen.

Og Helfo kontrollerer, og avdekker. Til dels graverende ting. I 2018 resulterte kontrollene i at 88 tannleger ble bedt om å tilbakebetale i gjennomsnitt 80 000 kroner. Ser man nærmere på tallene er det store variasjoner. Tannlegen som ble bedt om å betale tilbake mest fikk et krav på over en million kroner. Utover dette har slik svindel, som det vel må kunne kalles, så langt Tidende erfarer, ingen konsekvenser for tannlegene som prøver seg.

Tannhelseforsikring og overbehandling

– Helfo er én ting. Hva med tannhelseforsikring? Kan den drive oss til overbehandling, spurte Reppen?

Eller: Har dere også hatt besøk av pasienten som sier: Jeg har ikke fått brukt forsikringen i år. Skal vi kanskje lage en krone der du sa at du har sett en brist? Her er det pasienten som foreslår en behandling tannlegen ikke har sagt at det er behov for. Ikke på dette tidspunktet i hvert fall. Jo, forsikring kan nok generere mer behandling, var Reppens konklusjon.

Hva er motiverende for overbehandling, spurte Kjetil Reppen (t.v.) og Harald Gjengedal, som nesten møttes for første gang under Vestlandsmøtet. Fagkomiteen i Bergen Tannlegeforening tenkte at de ville være en god match når overbehandling var tema, og det fikk de rett i.

Eksempler fra inn- og utland

Og så kom eksemplene. Det ene grellere enn det andre. I tekst og bilder viste Reppen og Gjengedal hvilke eksempler på enten foreslått eller faktisk gjennomført overbehandling de hadde fått kjennskap til, fra pasienter som hadde vært hos tannleger i både inn- og utland.

Harald Gjengedal viste til to skriv som Universitetet i Bergen har utarbeidet, som orienterer om henholdsvis biologiske komplikasjoner ved akuttbehandling i utlandet og om videre behandling i utlandet. Det ble også vist til Tannlegeforeningens holdning til og uttalelser om utenlandsbehandling.

Det ble understreket at det er fornuftig å ikke advare sterkt mot behandling i utlandet, altså den samme linjen NTF har lagt seg på. Samtidig er det en kjensgjerning at tannturismen har eksistert lenge, er kommet for å bli, og at den vil øke. Alle reiser, over hele verden, og ikke bare fra Norge. Det er som med grensehandel. Det er nesten alltid et sted å reise til, som er billigere enn der du kommer fra. Tannbehandling er business. Ute og hjemme.

– Hva med offentlig sektor? Forekommer overbehandling der?

– Ja, mente en offentlig ansatt tannlege fra salen. Men da handler det ikke om penger. Da handler det om uvitenhet.

Kvalitet, service og oppfølging

Hva kan norske tannleger stille opp med, i konkurranse med tilbydere av billigere behandling i utlandet?

– Det vi som norske tannleger kan og bør tilby er kvalitet, service og oppfølging, oppsummerte Harald Gjengedal og Kjetil Reppen.

De minnet også om at det for en god del år siden fantes kvalitetssirkler, i NTFs regi. Der tannleger møttes, lokalt, og diskuterte kasus og problemstillinger, og samtalte om hvordan ting bør være. Det kunne kanskje være noe å tenke på å ta opp igjen, foreslo de to.

Gjengedal og Reppen berømmet for øvrig NTF for deltakelse i kampanjen *Gjør kloke valg*. De oppfordret også NTFs generalsekretær, Morten Rolstad, som overvar Vestlandsmøtet fra salen, om å fortelle om en reaksjon som var kommet til kampanjen. Da kampanjen ble lansert fikk foreningen en e-post fra et medlem som mente at foreningen insinuerer at tannleger er uetiske overbehandlere, og som ba om at kampanjen ble stanset umiddelbart. Rolstad understreket at dette var den eneste reaksjonen av sitt slag. Omfanget av slike holdninger er ikke kartlagt. Heller ikke omfanget av hvor mange tannleger som faktisk overbehandler, med eller uten overlegg.